

Fragmenta homiliae quod unus est Christus

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ὅτι εἷς ὁ Χριστός.

Οἱ διαιροῦντες εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν, ὡσπερ εἰς λήθην ἤκουσι τῶν τοῦ μακαρίου Παύλου φωνῶν· γράφει γὰρ ἑναργῶς, ποτὲ μὲν ὅτι "ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ "τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐξ αὐτοῦ, καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ," καὶ πάλιν "Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἕν βάπτισμα·" εἰ δὲ ἦσαν υἱοὶ δύο κατὰ τινὰς, ἔφη ἂν Δύο κύριοι, δύο πίστεις, δύο βαπτίσματα· ἕνα δὲ λέγων καὶ μίαν πίστιν καὶ ἕν βάπτισμα, ἐκείνων ἀπαιδευσίαν καταψηφίζεται. εἰ γὰρ δύο κατ' αὐτοὺς εἰσι, τίνα κύριον εἶπομεν, τίνη τὴν πίστιν ὁμολογοῦμεν, εἰς τὸ τίνοσ ὄνομα βαπτιζόμεθα; Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἴδωμεν πρῶτον τί φησιν ὁ μακάριος Δανιήλ, καὶ τὴν ὄρασιν αὐτοῦ τὴν φρικωδεστάτην φέρε πολυπραγμονήσωμεν ἀναγκαίως, πρῶτον μὲν τεθεῖσθαι παλαιὸν ἡμερῶν καθήμενον ἐπὶ θρόνου καὶ χιλιάδας λειτουργούσας αὐτῷ, καὶ μυριάδας περιεστώτας αὐτοῦ τὸν θρόνον· εἰτά φησιν "Ἐθεώρουν ἕν ὄραματι τῆς νυκτὸς καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος, καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη καὶ αὐτῷ "ἐδόθη ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσαι φυλαὶ γλώσσαι "αὐτῷ δουλεύουσιν." ἰδοὺ δὴ σαφῶς ὡς υἱὸς ἀνθρώπου μετὰ τῶν νεφελῶν ἔρχεται καὶ μέχρι τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε. καὶ τί τοῦτό ἐστι δοκιμάσωμεν ἀκριβῶς. ἄρα γὰρ τόπῳ περιληπτὸς ὁ τῶν ὄλων Θεὸς οὗ πάντα μεστά; οὐ 456 πιστεύομεν λέγοντι "Τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ "λέγει Κύριος;" ποῦ τοίνυν ἔφθασεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν; κατὰ τὴν δόξαν δηλονότι τὴν θεοπρεπῆ καὶ κατὰ γε τὴν κατὰ πάντων ὑπεροχὴν· συνεδρεῦει γὰρ τῷ Πατρὶ καὶ ἐστὶν ὁμόθρονος αὐτῷ· οὐχ ὅτε μόνον γυμνὸς ἦν ὁ Λόγος καὶ ἄσαρκος ἔτι, ἀλλὰ καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος. ὄρα τοίνυν καὶ ἕν ἀνθρωπότητι Θεὸν ὄντα τὸν Υἱόν· οὐ γὰρ ἂν ἐδόθη αὐτῷ ἡ τῆς θεότητος τιμὴ καὶ ἡ κατὰ πάντων βασιλεία ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐδούλευσαν αὐτῷ φυλαὶ καὶ γλώσσαι εἰ μὴ Θεὸς ἀληθῶς καὶ ἐκ Θεοῦ κατὰ φύσιν ἐστὶν, εἷς καὶ μόνος ὢν Υἱὸς καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. δέχου δὲ καὶ ἐπὶ τούτῳ πληροφορίαν· ἔφη μὲν γὰρ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ διὰ τῆς τοῦ προφητοῦ φωνῆς "Τὴν δόξαν "μου ἐτέρῳ οὐ δώσω," εἰτά φησιν "Ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῆ "με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου "ἐπαισχυνθήσεται ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς μετὰ "τῶν ἁγίων ἀγγέλων." ἄρα οὖν οὐ μέγα καὶ θαυμαστὸν ἐπαγγέλλεται, εἰ ἐν δόξῃ θεότητος υἱὸς ἀνθρώπου, ἐν ὑπερτάταις ὑπεροχαῖς ὁ ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, καὶ ἰδίους ἔχων τοὺς ἀγγέλους ὁ ἐν ὁμοιώσει τῇ πρὸς ἡμᾶς γεγωνῶς; οὐρανὸς ὅλος, ἀρχαί, δυνάμεις, ἐξουσίαι, θρόνοι, κυριότητες δορυφοροῦσιν ἄνθρωπον· ὡς Κριτῆ τῶν ὄλων παρεστήκασιν λειτουργοῦντες αὐτῷ. καὶ μάρτυς ὁ πάνσοφος Παῦλος γεγραφῶς ἐβραίοις περὶ αὐτοῦ "Ὅταν γὰρ εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον 457 "εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ "πάντες ἄγγελοι Θεοῦ." πότε οὖν γέγονεν ὁ Μονογενὴς πρωτότοκος; ὅτε γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καὶ κεχηρημάτικε μεθ' ἡμῶν υἱὸς ἀνθρώπου. ἀλλ' εἴπερ ἦδεν οὐκ ὄντα Θεὸν αἱ ἄνω δυνάμεις οὐδὲ φύσει καὶ ἀληθῶς Υἱὸν τὸν ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, πῶς ἂν ἠνέσχοντο προσκυνεῖν αὐτῷ; οὐκοῦν ὄν προσκυνοῦσιν ἄγγελοι, μὴ ἀτιμάσης αὐτὸς, ἕτερον εἶναι λέγων υἱὸν κατὰ μόνους καὶ ἰδικῶς· πίστευε δὲ μᾶλλον ὡς εἷς καὶ μόνος ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ αὐτὸς ἐκ Πατρὸς θεϊκῶς κατὰ τὴν ἄφραστον γέννησιν, καὶ ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς ὅτι εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Πρὸς δὴ τὰ τοιαῦτα φαῖεν ἂν ἴσως οἱ φιλονεικεῖν ἐθέλοντες Οὐκοῦν ὁ φύσει καὶ ἀληθῶς Υἱὸς

τοῦ Θεοῦ γέγονεν ὑπὸ νόμον; εἶτα τί τὸ λυποῦν εἶπέ μοι κἄν εἰ τοῦτο λέγοιτο παθεῖν; εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι γέγονε σὰρξ τουτέστιν ἄνθρωπος ὁ καθ' ἡμᾶς γενέσθαι καταξιώσας, διατί μὴ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὸ νόμον γενέσθαι λέγοιτο; ὡσπερ γὰρ εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, οὐκ ἀπέστη τοῦ εἶναι ὑπὲρ ἡμᾶς· καὶ εἰ κτίσεως κεχηματίκε μέρος διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἔχει καὶ οὕτω τὸ ὑπὲρ πᾶσαν εἶναι τὴν κτίσιν. καὶ ὡσπερ μορφήν δούλου λαβὼν οὐδὲν ἥττον ἐστὶ Δεσπότης, ὠμολόγηται δὲ καὶ ὑπάρχειν τῶν ὄλων Κύριος· οὕτω κἄν εἰ λέγοιτο γενέσθαι τυχὸν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπος, οὐκ ἀπέστη τοῦ εἶναι ὑπὲρ νόμον ὡς Θεός. τί γὰρ, εἶπέ μοι, φορτικώτερον τοῦ, γέγραπται περὶ αὐτοῦ ὅτι γέγονεν "ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα," καὶ πάλιν "Τὸν μὴ γνόντα ἀμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίησεν," ἀλλ' οὔτε κατάρα ἐστὶν ὁ τὴν 458 ἐφ' ἡμᾶς κατάραν ἄπρακτον ἀποφήνας, οὔτε μὴν ἀμαρτία κατὰ τὸ ἀληθὲς ὁ τὰς ἀμαρτίας τὰς ἡμετέρας ἀπαλείψας καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων ἀπάντας ἐλευθερῶν. τί οὖν ἄρα φορτικώτερον τὸ χρηματίσαι κατάραν καὶ ἀμαρτίαν ἢ τὸ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὸ νόμον γενέσθαι κατὰ τὸ ἀνθρώπινον; οἰκειοῦται τοίνυν ἅπαντα τὰ τῇ ἀνθρωπότητι πρέποντα διὰ γε τὸ μεθ' ἡμῶν γενέσθαι κατὰ σάρκα. πότε τοίνυν γέγονεν ὑπὸ νόμον, ὁ μακάριος Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς ἐξηγήσεται λέγων "Ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν "κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα "παραστήσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου "ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται, καὶ τὸ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ "Κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν." ἀκούεις ὅπως εἰς ὄψιν ἄγεται τοῦ Πατρὸς ὡς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς ὁ σύνεδρος αὐτῷ Θεὸς Λόγος ὁ καὶ διὰ τῆς τοῦ νόμου σκιᾶς ἐν τοῖς πρωτοτόκοις γραφόμενος; ἅγια γὰρ καὶ ἱερά τῷ Θεῷ καὶ τὰ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως πρωτότοκα. ἔθυον οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον· συνετέλεσε δὲ καὶ τοῖς δασμολογοῦσι τὸ δίδραχμον καίτοι συντελέσαι μὴ ὀφείλων αὐτὸς διὰ τοι τὸ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν Υἱός. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς τὸν μακάριον Πέτρον "Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων "λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ "τῶν ἀλλοτρίων;" εἶποντος δὲ Πέτρου καὶ μάλα ὀρθῶς "Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων" ἔφη πάλιν αὐτός "Ἄρα ἐλεύθεροί "εἰσιν οἱ υἱοί."